

Suriname Vooringenomenheid van Nederlandse media

‘Brunswijk was hier ineens een held’

Het koloniale verleden was nooit ver weg, concludeert Ellen de Vries in haar boek over de berichtgeving over Suriname in de woelige jaren na de staatsgreep.

Patrick Meershhoek
AMSTERDAM

Z e waren in haar hoofd blijven hangen, de klachten van haar Surinaamse gesprekspartners, toen ze tien jaar geleden research deed voor haar boek *Suriname na de binnenlandse oorlog*. “Er was in Suriname stevige kritiek op de berichtgeving in de Nederlandse media. Vooringenomen en subjectief, was zo’n beetje de klacht. Ik dacht toen al: dat moet ik nog een keer onderzoeken.”

Dat is de afgelopen jaren gebeurd, met als resultaat *Mediastrijd om Suriname*. In het boek onderzoekt Ellen de Vries (59) aan de hand van zes casussen hoe de grote kranten in Nederland en Suriname over de gebeurtenissen schreven. In de ondertitel van de studie waarop de schrijfster eerder promoveerde aan de UvA, vindt ze er geen doekjes om: *Van mythemakers tot nieuwsverduisteraars*.

Bouterse vs. Brunswijk

Geen journalist zal die typeringen graag op zijn visitekaartje zetten, maar De Vries laat in haar boek wel enkele sterke staaltjes zien. Vooral in de berichtgeving over de binnenlandse oorlog

die van 1986 tot 1992 in Suriname woedde, bepaalden Nederlandse journalisten in hoge mate de beeldvorming over de tweestrijd tussen legerleider Desi Bouterse en rebellenleider Ronny Brunswijk van het Junglecommando.

De Vries: “Brunswijk was in Suriname veroordeeld voor een bankoverval en kwam in de omgeving van zijn thuisbasis Moengo geregeld in botsing met het leger. In Paramaribo had Brunswijk de reputatie van een bandiet en zeker geen man met politieke ambities. Daar was men dus zeer verbaasd dat Brunswijk in de Nederlandse media plotseling werd voorgesteld als de held die de democratie zou herstellen.”

In een van de eerste berichten omschrijft *De Telegraaf* hem als een Robin Hood, een man die steelt van de rijken en geeft aan de armen. “Dat beeld is later wel flink bekriftiseerd,” zegt De Vries. “Het presenteerde Brunswijk als sympa-

Ellen de Vries

Onderzoeker-publicist schreef veel over het postkoloniale verleden van Nederland in relatie tot de media.

thieke strijder voor de goede zaak. De boosaardige sheriff van Nottingham kenden we: Bouterse.” Maar ook veel tegenstanders van Bouterse zagen Brunswijk niet als alternatief.

Surinaams verzet

De werkelijkheid was dat het Surinaams verzet in Nederland de hulp van Ronny Brunswijk inriep. Het beeld van de vrijheidsstrijder in het bos kreeg vleugels door de verhalen van de Nederlandse journalisten die bij hem op bezoek gingen in het binnenland en met zeer kleurrijke reportages terugkeerden. “Oorlog als spannend jongensboek,” kenschetst De Vries de toon van die verhalen. “De wredeheden bleven onderbelicht.”

In Suriname werd het enthousiasme over een gewapend treffen niet gedeeld. Ook niet door de democratische krachten die na jaren van militaire dictatuur juist weer wat hoop en uitzicht begonnen te krijgen op vrije verkiezingen. Er wordt welens gesteld dat zonder de inbreng van het Surinaams verzet in Nederland er geen binnenlandse oorlog zou zijn geweest. De Vries: “Dat weet je natuurlijk nooit.”

De slechte relatie tussen Nederland en Bouterse speelde ook een rol in de toon van de berichtgeving. Zeker na de Decembermoorden had de legerleider alle krediet verspeeld. “Als Nederland besloot de geldkraan dicht te draaien om Bouterse te dwingen de democratie te herstellen, kreeg dat besluit nauwelijks kritiek in de Nederlandse media. In Suriname was ook kritiek op Bouterse, maar men vond dat toch losstaan van de beloofde hulp om het land op te bouwen.”

Sensatiebelust

Het beeld van vooringenomen en sensatiebeluste journalisten ‘behoeft wel enige nuancering, voegt De Vries eraan toe. “Er zijn veel artikelen geschreven in die periode. Als je die allemaal leest, moet je constateren dat de verschillende perspectieven toch wel aan bod zijn gekomen. Het is vaak een kwestie van hoe de accenten worden gelegd. Dat bepaalt welk

GEZOCHT

SURINAME JULI 1986

HENK PAPATO

RONNY BRUNSWIJK

EDGAR JANKOEISE

DE 3 GEZOCHTE MISDADIGERS EN HUN BENDELEDER HEBBEN DE VOLGENDE STRAFBARE FEITEN OP HUN NAAM STAAN:

1. BESCHietING EN BEROVING VAN DE SURINAAMSE BANK TE MOENGO.
2. BEROVING VAN DIVERSE HANDELAAREN EN WEErLOZE BURGERS OP DE OOSTWESTVERBINDING.
3. DIEFTAL VAN EEN GROOT GELDSBEDRAG TEN NADELE VAN BRUYN-ZEEL TE PATAMACCA.
4. DIEFTAL VAN EEN GROOT GELDSBEDRAG TEN NADELE VAN DE LANDDIJNMAATSCHAPPIJ TE PATAMACCA.
5. TWEE GEWAPENDE ROOFVERVALLEN IN FRANS GUYANA.
6. EEN GROTE DIEFTAL TEN NADELE VAN DE FAM. BENSCHROP TE MOENGO.
7. BEROVING VAN TAL VAN SChOUDELVERS IN HET MAROWINEGEBIED.
8. BEROVING VAN EEN PILOOT VAN EEN PARTICULIERE VLIEGMAA-TSCHAPPIJ IN HET BINNENLAND.
9. BESCHietING EN BEROVING VAN DE HARRINSANK TE MOENGO.
10. BESCHietING VAN EEN CIPIER AAN DE INDIRA GHANDWEG, WAARBIJ GEPOOGD WERD ZIJN WAPEN AFHANDIGS TE MAKEN.
11. VERKRACHTINGEN.
12. BESCHietING MILITAIR KAMP TE ALBINA.
13. GIZELING VAN 12 LANGGENOTEN TE STOLKERSLIVER.

Tips

→ Ronny Brunswijk had in Suriname de reputatie van een bandiet. In Nederland werd hij echter afgeschilderd als sympathieke strijder voor de goede zaak.

BLACKADDER IN HET BADHUISTHEATER
De huistheatergroep van Mike's Badhuistheater speelt al een aantal jaar klassieke voorstellingen in de Engelse taal. Vorig jaar bracht de groep 'Allo 'Allo, eerder speelden ze onder meer *The Dublin Trilogy*. Vanaf 15 juni spelen ze acht avonden **Blackadder goes Forth**, gebaseerd op de beroemde serie van Richard Curtis en Ben Elton, met Rowan Atkinson in de hoofdrol. Het stuk is een zwarte komedie over de Eerste Wereldoorlog en stelt de barre omstandigheden waarin soldaten in die tijd verkeerden en het cynisme van politici aan de kaak. Verwacht een avond in de loopgraven, vol onhandigheid, slimme grappen en sarcasme. Een ouderwets traditionele toneelavond met decors, zoals elk jaar van de hand van Tonnie van der Kamp. De voorstellingen vinden plaats in het Badhuistheater op 15, 16, 17, 23, 24 en 30 juni om 20.15 uur en op 25 juni en 2 juli om 17.30 uur. Toegangskarten kosten 15 euro; 55-plussers krijgen korting.

KIEFER SUTHERLAND IN DE MELKWEG
Acteur Kiefer Sutherland, bekend van onder meer tv-serie 24 en horrorfilm *The Lost Boys* en nu te zien in Netflixserie *Designated Survivors*, nam vorig jaar album *Down in a hole* op. Zaterdag 17 juni treedt hij met zijn band op in de Melkweg. Met zijn rauwe stem en doorleefde uiterlijk blijkt Sutherland een **steengoede countryzanger**.

LAATSTE KANS: MARIA SIBYLLA MERIAN
In het Cromhouthuis is nog tot en met 18 juni de tentoonstelling met werken van Maria Sibylla Merian te zien. Dit jaar is het driehonderd jaar geleden dat de **kunstenaar en wetenschapper** overleed. In de tentoonstelling zijn haar kleurige werken te bewonderen, die zijn gebaseerd op onderzoek naar onder meer rupsen en vlinders.

→ **Ellen de Vries: Mediastrijd om Suriname. Van mythemakers tot nieuwsverduisteraars**
Walburg Pers, €29,95, 256 blz.

beeld uiteindelijk blijft hangen." Nog een belangrijk punt: Nederlandse journa- listen konden ongehinderd berichten over Suri- name, terwijl de collega's daar kampften met censuur en zelfcensuur. De Vries: "De Neder- landse media gaven een breder beeld, mede dankzij de hulp van Surinaamse correspon- denten. Die konden de informatie kwijt die thuis niet kon worden geplaatst. In Suriname werd veel nieuws door de militaire machthebbers verduisterd."